

ปัญหาเกี่ยวกับการถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามพระราชบัญญัติการลงคะแนนเสียง เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542¹

จิราภรณ์ รุ่งขาว²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามพระราชบัญญัติการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความหมาย แนวคิด ความเป็นมา และมาตรการทางกฎหมายอื่นที่ใช้ในการถอดถอนนายกเทศมนตรี ทำให้ทราบถึงแนวคิดและรวมถึงวิธีการถอดถอนที่ใช้ที่สามารถนำมาวิเคราะห์และนำมาปรับใช้เพื่อให้การถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นของไทยในรูปแบบที่เหมาะสม โดยรูปแบบในการถอดถอนที่ใช้ในปัจจุบันพบว่ายังมีปัญหาในทางปฏิบัติอันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การถอดถอนนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่บัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนในท้องถิ่น คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หากพิจารณาจากหลักการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่องการการเข้าชื่อถอดถอน แล้วจะพบปัญหาและอุปสรรคที่ไม่อาจทำให้กฎหมายดังกล่าวเป็นไปตามเจตนารมณ์เท่าที่ควร

จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายการถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 การเข้าชื่อถอดถอนนายกเทศมนตรีและกำหนดระยะเวลาของกระบวนการถอดถอนนายกเทศมนตรี และการนับจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดเป็นเกณฑ์ในการคำนวณคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรี เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศแคนาดาวิธีการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นของประเทศแคนาดา ประชาชนในท้องถิ่นสามารถที่จะถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นให้ออกจากตำแหน่งก่อนครบวาระได้ โดยกฎหมายปกครองท้องถิ่นของแคนาดาไม่ได้กำหนดจำนวนผู้มีสิทธิยื่นคำร้อง โดยระบุเพียงแต่ว่าทุกคนมีสิทธิยื่นคำร้องต่อประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบลายมือชื่อแล้วก็จะมิหนังสือแจ้งให้ประชาชนมาลงชื่อเพื่อสนับสนุนให้มีการถอดถอน ในการรวบรวมต้องมีจำนวนร้อยละ 40 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เคยลงทะเบียนในเขตเลือกตั้ง เมื่อมีจำนวนครบแล้วและลายมือชื่อถูกต้อง กฎหมายปกครอง

---

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่องปัญหาเกี่ยวกับการถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามพระราชบัญญัติการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.มัลลิกา พินิจจันทร์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณค์ และรองศาสตราจารย์กำธร กำประเสริฐ

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ท้องถิ่นจะกำหนดให้มีการเลือกตั้งซ่อม โดยผู้บริหารท้องถิ่นที่ถูกถอดถอนสามารถมาลงสมัครรับเลือกตั้งซ่อมได้ โดยจะมีบุคคลอื่นที่สนใจมาลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย หากปรากฏว่าผู้บริหารที่ถูกถอดถอนได้มีคะแนนเสียงข้างมากก็กลับมาดำรงตำแหน่งต่อ หากมีบุคคลอื่นได้รับคะแนนเสียงที่มากกว่าก็ต้องให้บุคคลที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดดำรงตำแหน่งแทน จากที่กล่าวมาข้างต้น คือ หลักการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นในประเทศแคนาดา และในส่วนของช่วงเวลาในการดำเนินการถอดถอน ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะออกหนังสือร้องเรียนเพื่อแจ้งเวียนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงลายมือชื่อเพื่อสนับสนุนให้มีการถอดถอนผู้บริหาร แล้วผู้นำขอให้มีการถอดถอนมีเวลา 60 วัน หรือประมาณ 2 เดือน ในการรวบรวมรายชื่อจำนวนร้อยละ 40 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เคยลงทะเบียนในเขตเลือกตั้งของผู้บริหารนั้น และเป็นผู้ที่ปัจจุบันได้ลงทะเบียนในฐานะผู้ลงคะแนนเสียงไว้แล้ว

ในส่วนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเมื่อพิจารณาแล้ว เห็นว่าตามกฎหมายพื้นฐานของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้สิทธิประชาชน ในท้องถิ่นสามารถยื่นคำร้องขอถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นได้ ซึ่งสิทธิดังกล่าวนี้เป็นเพียงสิทธิในการยื่นคำร้องขอเท่านั้น แต่ผู้ที่จะตัดสินใจให้ออกจากตำแหน่งคงเป็นหน่วยงานของรัฐคือคณะกรรมการร้องทุกข์ของรัฐสภาสหพันธ์ วิธีการดังกล่าวนี้จะแตกต่างกับประเทศอื่นที่ให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นได้โดยตรง ซึ่งการถอดถอนดังกล่าวจะใช้ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศแคนาดานั้น ได้เน้นถึงคุณค่าของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นมาก ประชาชนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการปกครองและควบคุมการปกครองจึงจะถือได้ว่าการจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นอันเป็นวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนารูปแบบของการปกครอง

อีกทั้งเมื่อพิจารณาตามทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ ในเรื่องกฎหมายแล้วผู้แทนมีความเป็นอิสระทุกอย่างตลอดจนอายุของสภาจะตัดสินใจอย่างใดก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องฟังเสียงประชาชนเพราะถือได้ว่าได้รับมอบอำนาจจากชาติ ส่วนทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนก็ปฏิบัติได้ค่อนข้างยากเพราะการเลือกตั้งจะต้องเป็นแบบทั่วถึงจะไม่สามารถจำกัดสิทธิได้และประชาชนจะมีอำนาจมากในการใช้อำนาจโดยตรง ดังนั้นในทางปฏิบัติการจะยึดถือทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเพียงอย่างเดียว โดยส่วนใหญ่ประเทศเสรีนิยมตะวันตกที่มีรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษรจะถือหลักว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ แต่ก็นำเอาแนวคิดของหลักว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนมาร่วมผสมด้วย เช่น การให้มีวิธีการลงประชามติดังได้กล่าวมาแล้ว แต่มักจะใช้เฉพาะเรื่องสำคัญ

จากการศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามพระราชบัญญัติการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังมีปัญหาข้อกฎหมายหลายประการ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าชื่อถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามมาตรา 5 การเข้าชื่อถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ

ผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 5 กำหนดให้การเข้าชื่อเพื่อลงชื่อให้มีการถอดถอนให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยการนับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ถือตามจำนวนบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นครั้งหลังสุดโดยเบื้องต้นต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เกิน 100,000 คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิน 100,000-500,000 คน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่า 20,000 คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิน 500,000-1,000,000 คน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่า 25,000 คน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิน 1,000,000 คน ต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่า 30,000 คน ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าสัดส่วนที่กฎหมายกำหนดจะมีช่องว่างทางกฎหมาย กล่าวคือ สัดส่วนที่กำหนดมีจำนวนสูงเกินไปเพราะการถอดถอนจะต้องผ่านขั้นตอนเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หากเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกิน 1,000,000 คน ซึ่งต้องใช้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อจำนวน 30,000 คน คงจะเป็นไปได้ยากในขั้นตอนแรก ดังนั้นจึงควรปรับปรุงแก้ไขตามแนวความคิดที่ว่าสัดส่วนการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น ควรมาจากสัดส่วนของผู้ที่มามีผลกระทบสูงในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด ไม่ใช่สัดส่วนที่มาจากราชการทั้งหมดที่มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกตั้งและได้มาใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งล่าสุด

2. ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาของกระบวนการถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามมาตรา 7 และมาตรา 8 การกำหนดระยะเวลาของกระบวนการถอดถอนนายกเทศมนตรีต่อผู้ว่าราชการจังหวัดจนถึงวันลงคะแนนเสียงเป็นระยะเวลาที่นานพอสมควร เช่น กรณีระยะเวลาในการให้ผู้ที่ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอน จัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้อง ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำร้องจากผู้ว่าราชการจังหวัด ตามมาตรา 7 และมาตรา 8 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอน โดยให้ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงไม่เกิน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด ตามมาตรา 7 ซึ่งเมื่อรวมระยะเวลาแล้วรวมเกือบ 5 เดือน ถือว่าใช้เวลานานพอสมควร ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นขาดความกระตือรือร้นที่จะใช้สิทธิของตนและอาจเปิดช่องว่างให้ผู้ที่ถูกยื่นถอดถอนใช้ช่องทางในการซื้อเสียงเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายในการถอดถอนตามกฎหมายได้ ผู้ศึกษาเห็นว่าควรจำกัดเวลาให้สั้นลงและกระชับมากกว่านี้ เพื่อความเหมาะสมและป้องกันการทำฟাঁฝืนต่อกฎหมายด้วย เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศแคนาดาในส่วนของช่วงเวลาในการดำเนินการถอดถอน ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งออกหนังสือร้องเรียนเพื่อแจ้งเวียนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงลายมือชื่อเพื่อสนับสนุนให้มีการถอดถอนผู้บริหาร แล้วผู้นำการขอให้มีการถอดถอนมีเวลา 60 วัน หรือประมาณ 2 เดือน ในการรวบรวมรายชื่อ จำนวนร้อยละ 40 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เคยลงทะเบียนในเขตเลือกตั้งของผู้บริหารนั้น และเป็นผู้ที่ปัจจุบันได้ลงทะเบียนในฐานะผู้ลงคะแนนเสียงไว้แล้ว

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับการนับจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดเป็นเกณฑ์ในการคำนวณคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามมาตรา 23 การนับจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดเป็นเกณฑ์ในการคำนวณคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรี โดยการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ผู้ที่มีคะแนนเสียงมากที่สุดเป็น

ผู้ได้รับการเลือกตั้ง แต่เวลาจะถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นที่ตนเองเลือกเข้ามากลับมีหลักเกณฑ์ที่ยุ่งยาก แสดงให้เห็นถึงเป็นการไม่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในท้องถิ่น อีกทั้งเป็นการขัดขวางให้ประชาชนไม่สามารถใช้สิทธิของตนได้อย่างเต็มที่ อันขัดกับหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการให้การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระและคำนึงถึงประชาชนเป็นหลัก การที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับ การถอดถอนควรจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับรูปแบบการปกครองของประเทศไทย แต่ในปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการถอดถอนที่ใช้ผู้มีข้อบกพร่องอันก่อให้เกิดอุปสรรคในการถอดถอนไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่าในประเทศแคนาดา หากมีประชาชนมาลงชื่อเพื่อสนับสนุนให้มีการถอดถอน ครบจำนวนร้อยละ 40 ผู้บริหารท้องถิ่นต้องสิ้นสุดการดำรงตำแหน่งและจะมีการเลือกตั้งซ่อมขึ้นภายใน 90 วัน ทั้งนี้ ผู้บริหารท้องถิ่นที่ถูกถอดถอนยังสามารถเข้าเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งซ่อมได้ด้วย หากผลการนับคะแนนได้เป็นอันดับหนึ่งก็สามารถกลับเข้าดำรงตำแหน่งได้ทันที แต่ถ้าหากมีบุคคลอื่นได้รับคะแนนเสียงที่มากกว่าบุคคลที่ได้รับคะแนนเสียงสูงสุดก็ดำรงตำแหน่งแทน โดยการถอดถอนจะเป็นตามหลักการเสียงข้างมากของประชาชนในท้องถิ่น

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาเกี่ยวกับการถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามพระราชบัญญัติการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าชื่อถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามมาตรา 5

เดิม มาตรา 5 บัญญัติว่า “การเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น เพราะเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปให้อิทธิพลแก่จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ดังนี้

- (1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เกินหนึ่งแสนคนต้องมีผู้เข้าชื่อ ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
- (2) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนคนแต่ไม่เกินห้าแสนคนต้องมีผู้เข้าชื่อ ไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
- (3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่าห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อ ไม่น้อยกว่าสองหมื่นห้าพันคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น
- (4) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อ ไม่น้อยกว่าสามหมื่นคนของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

การนับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้ถือตามจำนวนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นครั้งหลังสุดที่ใช้สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี”

ควรแก้ไข เพิ่มเติม มาตรา 5 บัญญัติว่า “การเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เพราะเหตุที่ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ดังนี้

- (1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่เกินหนึ่งแสนคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนผู้ที่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งล่าสุด
- (2) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนคนแต่ไม่เกินห้าแสนคนต้องมีผู้เข้าชื่อไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนผู้ที่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งล่าสุดนั้น
- (3) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่าห้าแสนคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อ ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนผู้ที่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งล่าสุดนั้น
- (4) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งล้านคนต้องมีผู้เข้าชื่อ ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนผู้ที่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งล่าสุดนั้น

การนับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้ถือตามจำนวนผู้ที่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งครั้งล่าสุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี”

2. ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาของกระบวนการถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามมาตรา 7 และ มาตรา 8

เดิม มาตรา 7 บัญญัติว่า “เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้องตามมาตรา 5 ให้ดำเนินการจัดส่งคำร้องไปให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ที่ถูกร้องขอ ให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้อง และให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นจัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำร้องจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ควรแก้ไข เพิ่มเติม มาตรา 7 วรรคแรก บัญญัติว่า “เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้องตามมาตรา 5 ให้ดำเนินการจัดส่งคำร้องไปให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ที่ถูกร้องขอให้ลงคะแนนเสียงถอดถอนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับคำร้อง และให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นจัดทำคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาตามคำร้องยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำร้องจากผู้ว่าราชการจังหวัด”

เดิม มาตรา 8 บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยให้ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา 7”

ควรแก้ไข เพิ่มเติม มาตรา 8 วรรคแรก บัญญัติว่า “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยให้

ประกาศกำหนดวันลงคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดตาม มาตรา 7”

3. ปัญหาเกี่ยวกับการนับจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดเป็นเกณฑ์ในการคำนวณคะแนนเสียงถอดถอนนายกเทศมนตรี ตามมาตรา 23

เดิม มาตรา 23 บัญญัติว่า “การลงคะแนนเสียงเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง หากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงทั้งหมดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ให้การเข้าชื่อถอดถอนบุคคลนั้นเป็นอันตกไป และจะมีการร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้

ควรแก้ไข เพิ่มเติม มาตรา 23 บัญญัติว่า “การลงคะแนนเสียงเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง หากมีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนทั้งหมด ให้การเข้าชื่อถอดถอนบุคคลนั้นเป็นอันตกไป และจะมีการร้องขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้”

เอกสารอ้างอิง

โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2554.

_____. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2559.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. คำอธิบายกฎหมายปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ 25. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2560.

เชษฐา ทองยิ่ง. การถอดถอน. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, 2558.

ปิยบุตร แสงกนกกุล. กฎหมายปกครองของประเทศไทยในยุโรป. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

มานิต จุมปา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2565.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. รายงานการวิจัย เรื่อง หน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระบบกฎหมายไทย. กองทุนวิจัยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2565.